

Zbyněk Vlasák

STÁTNÍ CENA

Státní cenu za literaturu v neděli převzala spisovatelka **Kateřina Tučková**. Proč byla od komise, která laureáta vybírala, dobrá volba protentokrát vystoupit z komfortní zóny a ocenit jednak ženu, což se stalo teprve pořetí v historii, a také někoho mladšího, kdo je zrovna na vrcholu literární kariéry, nebo možná ještě před ním?

Z její literatury i společenských aktivit je cítit silná autenticita

Poslední sjezd spisovatelů a jeho ohlasy naznačily, že zde stále doutná spor, který má možná až generační rysy. Významná část autorů, kteří do literatury vstoupili nebo se do ní vrátili v devadesátých letech, tehdy měla pocit, že své psaní musí oddělit od politiky a šířeji společnosti. Po předchozích čtyřiceti letech, kdy politika a společnost působily ne vždy, ale často směrem k umění destruktivně, to dávalo smysl. Někteří autoři současné mladé generace ovšem namítají, že tento přístup, který se rychle stal mainstreamem, zavedl českou literaturu do izolace, že když zanevřete na společnost, na kritické prožívání jejích problémů a úzkostí, může také ona zanevřít na vás. A že když ignorujete politiku, tak s ní vlastně kolaborujete.

Kateřina Tučková jako by stála mimo tento spor, nijak aktivně, aspoň pokud vím, se k němu nevyjadřuje. Nicméně právě ona je dokladem, že literatura a určitá služba společnosti – služba obci, nikoli politice, jak také zaznělo na sjezdu – nejsou nutně v protikladu.

Její román *Vyhnání Gerty Schnirch* se svým silným tématem násilného odsunu Němců po druhé světové válce vhodně doplňuje s jejími někdejšími aktivitami při spolupořádání brněnské

Poutě smíření. Její divadelní drama *Vitka* se věnuje osudům hudební skladatelky Vítězslavy Kaprálové, jež je zároveň jednou z ženských osobností minulosti, kterým se Tučková snaží prosadit pomník v brněnských ulicích, jinak takřka výhradně obsazených slavnými muži. A feministicko-emancipační linku, zasazenou do prostředí katolické církve, v sobě nese i její letošní román *Bílá Voda*.

Ano, jí preferovaná liberální podoba feminizmu má své slepé skvrny a její antikomunismus někdy zaměňuje tlak konkrétního režimu s tlakem obecné modernity (typicky v *Žitkovských bohyních*, kde dcery tradičních léčitelů zavrhnou umění svých matek, ne protože jsou už „civilizačně“ jinde, chodí na zdrávku a poslouchají Michala Davida, ale kvůli strachu z represe). Tučková jako by v obojím volila jednodušší a asi populárnější cestu, ale zároveň to u ní není žádná vykalkulovanost. Z její literatury i společenských aktivit je cítit silná autenticita. A je to podle mě tato autenticita, co k jejímu dílu a osobnosti přitahuje čtenáře i nečtenáře a co nejspíš dokázalo oslovit také komisi Státní ceny za literaturu.

Autor je editor Salonu.

